

Κέλτες στην καταγωγή, οι Ιρλανδοί εκχριστιανίστηκαν το 432 μ.Χ. από τον Σκοτσέζο δούλο, Πατρίκιο (389 - 460), που ανέλαβε και πρώτος επίσκοπος στο νησί. Ως τα μέσα του δωδέκατου αιώνα ζούσαν οργανωμένοι σε μικρά βασίλεια και σκοτώνονταν είτε προσπαθώντας να αποκρούσουν εισβολείς είτε στις συγκρούσεις των βασιλιάδων μεταξύ τους. Οι Άγγλοι φάνηκαν εκεί το 1167.

Ο Νορμανδός Γουλιέλμος ο Κατακτητής πήρε το νησί της Αγγλίας στα 1066. Έναν αιώνα αργότερα, ο απόγονός του βασιλιάς της Αγγλίας, Ερρίκος Β', χρειαζόταν κι άλλον ζωτικό χώρο. Επικεφαλής Νορμανδών βαρόνων και αγγλικών στρατευμάτων, έκανε απόβαση στην Ιρλανδία και νίκησε τους διαιρεμένους ντόπιους βασιλιάδες. Οι Νορμανδοί βαρόνοι εγκαταστάθηκαν στο νησί για τα καλά, ήρθαν σε επιγαμίες με τους Ιρλανδούς και, λίγα χρόνια αργότερα, ένωσαν τόσο Ιρλανδοί και οι ίδιοι, ώστε συγκαταλέγονταν ανάμεσα στους ηγέτες του αντιαγγλικού αγώνα.

Για τους Άγγλους βασιλιάδες, η Ιρλανδία αποτελούσε τη δεξαμενή που θα δεχόταν αιώνια όσους Εγγλέζους και Σκοτσέζους δεν χωρούσε η Αγγλία. Αφαιρούσαν τα κτήματα από τους ντόπιους και τα παραχωρούσαν στους εποίκους. Η αρχική δυσφορία των κατοίκων της Ιρλανδίας δεν άργησε να μετατραπεί σε εξέγερση. Ιρλανδοί, Νορμανδοί και απόγονοι των πρώτων Άγγλων αποίκων ένωναν τις δυνάμεις τους εναντίον των νεοφερμένων. Μάταια, τις περισσότερες φορές.

Όταν, στα 1534, ο Ερρίκος Η' τα έσπασε με τον πάπα και ίδρυσε την αγγλικανική εκκλησία των προτεσταντών, οι Ιρλανδοί είχαν έναν καλό λόγο να μεταβληθούν, από αντίδραση, σε φανατικούς καθολικούς. Την ίδια χρονιά, ο Τόμας Φιτζέραλντ, επονομαζόμενος «Μεταξωτός Θωμάς», και μέλη της οικογένειας Ο' Νιλ πήραν τα όπλα. Η επανάσταση πνίγηκε στο αίμα αλλά, από τότε, η ιρλανδική εξέγερση ντύθηκε και θρησκευτικό χαρακτήρα: Καθολικοί εναντίον προτεσταντών. Προτεστάντες εναντίον καθολικών. Μια διαίρεση που ακόμα και σήμερα ταλανίζει την περιοχή.

Τα επόμενα 120 χρόνια κύλησαν με συνεχείς εξεγέρσεις των κατοίκων της Ιρλανδίας εναντίον του αγγλικού στέμματος. Όταν, στα 1649, ο Όλιβερ Κρόμβελ εγκατέστησε δημοκρατία στην Αγγλία, όλοι κατανόησαν ότι το ιρλανδικό πρόβλημα δεν είχε να κάνει με τον βασιλιά.

Ο Κρόμβελ προσπάθησε να πετύχει την οριστική λύση με ολοκληρωτικό αποικισμό της Ιρλανδίας από Άγγλους και Σκοτσέζους, ενώ υποχρέωσε χιλιάδες γυναικόπαιδα του μαρτυρικού νησιού να μεταναστεύσουν στις αγγλικές αποικίες της Αμερικής. Όμως, έναν αιώνα αργότερα, οι απόγονοι των εποίκων του Κρόμβελ είχαν μεταβληθεί σε αστούς, ήταν διαμαρτυρόμενοι αλλά ένιωθαν Ιρλανδοί και καταπιέζονταν από τους αγγλικούς νόμους που εμπόδιζαν την ανάπτυξη του ιρλανδικού εμπορίου και την εκβιομηχάνιση της χώρας. Οι Άγγλοι δεν έκαναν τίποτε άλλο από το να εφαρμόζουν και στην Ιρλανδία ίδια μέτρα με αυτά που οδήγησαν τους Αμερικανούς αποίκους στον πόλεμο της Ανεξαρτησίας.

Οι απόγονοι Άγγλων αποίκων διαμαρτυρόμενοι αστοί, Γκράταμ και Φουλντ, ίδρυσαν στην Ιρλανδία το Λαϊκό κόμμα. Στα 1782 κι ενώ στις αμερικανικές αποικίες οι Άγγλοι έχαναν τις μάχες τη μια μετά την άλλη, ο Γκράταμ δημιούργησε εθελοντικό στρατό και ξεκίνησε επανάσταση εναντίον της μητρόπολης.

Ο πόλεμος της Αμερικανικής ανεξαρτησίας έληξε στις 3 Σεπτεμβρίου του 1783 με την υπογραφή στο Παρίσι συνθήκης, με την οποία η Αγγλία αναγνώριζε την ύπαρξη των ανεξάρτητων ΗΠΑ. Τον ίδιο καιρό, έληξε και η επανάσταση των Ιρλανδών με την από την Αγγλία αναγνώριση του δικαιώματός τους να έχουν τοπικό χωριστό κοινοβούλιο. Ήταν μόνο για διαμαρτυρόμενους αλλά ο Γκράταμ πέρασε νόμο που έδινε πολιτικά δικαιώματα και στους καθολικούς, μαζί με τη δυνατότητα να εκλέγουν καθολικούς βουλευτές.

Αυτό, όμως, απείχε πολύ από την ανεξαρτησία που ονειρεύονταν οι Ιρλανδοί. Μυστικές οργανώσεις συνέχιζαν την αντιαγγλική δράση, ενώ, το 1796, σε συνεννόηση με τον Ναπολέοντα Βοναπάρτη, μια γαλλική απόβαση έγινε στο νησί. Ήταν ανοργάνωτη και της συμφοράς. Οι Γάλλοι αποκρούστηκαν εύκολα αλλά η εξέγερση συνεχίστηκε.

Ο πρωθυπουργός της Αγγλίας, Ουίλιαμ Πιτ (ο νεότερος), πρότεινε ως λύση την ένωση της Ιρλανδίας με την Αγγλία. Επρόκειτο ουσιαστικά για ενσωμάτωση και πραγματοποιήθηκε στις 5 Φεβρουαρίου του 1800. Ιρλανδοί βουλευτές μπήκαν στο αγγλικό κοινοβούλιο αλλά οι καθολικοί δεν είχαν πλήρη δικαιώματα. Ο αγώνας συνεχιζόταν.

Μια γενιά αργότερα, ο Ντάνιελ Ο' Κούνελ εκλέχτηκε βουλευτής σχεδόν με το σύνολο των ψήφων της εκλογικής του περιφέρειας (1828). Τον επόμενο χρόνο, περνούσε νόμο για τη χειραφέτηση των καθολικών. Η οικονομία της Ιρλανδίας όμως εξακολουθούσε να ελέγχεται από αγγλικά χέρια. Οι αγρότες βρίσκονταν σε απελπιστική κατάσταση.

Τη διετία 1845 - 1846, πέθαναν από την πείνα 1.125.000 Ιρλανδοί, ενώ άλλοι 1.000.000 μετανάστευσαν στην Αμερική. Στα 1848, ξέσπασε η επανάσταση των Νεοϊρλανδών, όπως ονομάστηκαν. Πνίγηκε στο αίμα. Από το 1850, νέο κύμα μεταναστών έφυγε στην Αμερική (στις αρχές του 20ού αιώνα, καταγράφονταν 4.500.000 Ιρλανδοί στην Ιρλανδία και άλλοι 4.500.000 στις ΗΠΑ).

Με όλα αυτά, οι Ηνωμένες Πολιτείες μετατράπηκαν σε διαρκές καταφύγιο για τους διωκόμενους Ιρλανδούς και ορμητήριό τους για τον αγώνα πίσω στην πατρίδα. Στα 1858, ο Ιωάννης Ο' Μαχόνι ίδρυσε στην Αμερική την «Αδελφότητα των Φενιανών» που απλώθηκε και στην Ιρλανδία. Οι εκεί ηγέτες συνελήφθησαν από τους Άγγλους. Η κατάσταση αγρίευε, οι εξεγέρσεις πολλαπλασιάζονταν και κάποια μέτρα που πήρε ο Γλάδστον το 1867 αποδείχτηκαν ασπιρίνες.

Στα 1893, ιδρύθηκε ο «Γαλλικός Σύνδεσμος» με σκοπό την αναβίωση της ιρλανδικής γλώσσας. Είχε προηγηθεί η έκδοση της εφημερίδας «Ενωμένοι Ιρλανδοί». Όταν την ίδρυσε ο Άρθουρ Γκρίφιθ (1889), ο Έιμον Ντε Βαλέρα ήταν μόλις έξι χρόνων. Θα πάλευε μισόν αιώνα ακόμα, ώσπου η μισή Ιρλανδία, το Έιρε, να γίνει ανεξάρτητο κράτος. Η άλλη μισή, το Όλστερ, παραμένει ακόμα βρετανικό έδαφος.

(τελευταία επεξεργασία, 27.4.2009)